

De Nieuwe Driemanspolder

Auteurs: Cock Hazeu en Peter Kuiper

Naar het nieuwe recreatiegebied tussen Zoetermeer en Leidschendam

Deze wandeling brengt je naar de Nieuwe Driemanspolder. Dit is het oorspronkelijk agrarische gebied tussen Zoetermeer, Den Haag-Leidschenveen en Leidschendam-Voorburg dat afgelopen jaren in opdracht van het Hoogheemraadschap van Rijnland is getransformeerd tot een groot recreatiegebied. Kern van het gebied is een grote plas, die het water kan opvangen bij extreme regenval (piekberging). Als wandelaar geniet je van het recreatiegebied en de vele watervogels, en zie je ook het nodige van de infrastructuur die tot stand is gebracht voor de waterhuishouding. Op weg naar de Driemanspolder en weer terug naar het station neem je ook nog wat mee van de Zoetermeerse wijk Buytenwegh de Leyens en de al langer bestaande recreatiegebieden het Buytenpark en het Westerpark.

Routebeschrijving

1. Als je met je rug naar de roltrappen staat, LA onder het viaduct door (*kijkpunt A*). Handigste is om direct na het viaduct de weg (Bredewater) over te steken en aan de rechterkant op het trottoir te gaan lopen. Na het viaduct met de hoofdweg meebuigen naar rechts en deze weg blijven volgen. Rechts parkeerplaatsen en verschillende kantoren. De weg maak een slinger naar rechts en buigt dan verderop af naar links. Bij rotonde aan je linkerhand, bij tweede oversteekplaats de weg oversteken (zebrapaden) en direct na oversteken van fietspad RA en direct weer LA, richting parkeerplaats van flat. Bij de flat pad rechts aanhouden en dan RA over het bruggetje. Min of meer RD met de flat aan je rechterhand. Eind van het pad LA.
2. Eerste pad RA (houd vijver aan je linkerhand). Tweede pad LA en op de kruising, waar je voor je twee olifantjes ziet, RA. Slingerend pad blijven volgen, steek weg over en ga fietspad in, Panamapad. Pad gaat via een brug over de randstadrail en een drukke weg (*kijkpunt B*). Bij kruising RD; negeer afslagen. Waar het pad uitkomt op een asfaltweg, Gerrit Achterberghoeve LA. Stuk over trottoir en dan bij het zebrapad de weg oversteken en dan LA (de weg vervolgen). Negeer de eerste weg naar rechts en ga daarna RA pad in door groenstrook. Blijf slingerend pad volgen tot je bij het water komt. Ga daar LA; pad blijven volgen (met water aan je rechterhand), negeer brug naar rechts. Pad gaat onder viaduct (van de randstadrail) door. Blijf pad langs water (aan je rechterhand) volgen. Houd steeds pad aan dichtst bij het water (dus niet de hellingbaan op, *kijkpunt C*). Je gaat een volgend viaduct onder door (dat van de Muzieklaan) en verderop onder een hooggelegen voetgangersbrug door. Negeer bruggetje naar rechts en ga RD brug over. Neem voetpad links van fietspad. Bij kruising met fiets/voetpad, RA bruggetje over, Polderpad.

3. Direct na de brug RA voetpad in. Pad buigt naar links en rechts zie je de achtertuinen van woningen. Blijf parallel aan de woningen rechts lopen en negeer afslagen naar rechts en links. Nadat je een breder pad (fietspad) bent overgestoken ga je bij de volgende kruising LA en daarna eerste pad RA. Loop RD en je komt uit bij een breed pad en steek de brug over en loop naar boven, de dijk op (*kijkpunt D*). Bij het water LA, graspad langs water. Blijf dit pad volgen, je passeert drie dubbele klaphekken (*voor je kijkpunt E*). Na het laatste klaphek ga je de dijk af, door een dubbel klaphek naar het fietspad. Hier RA fietspad volgen. Fietspad gaat over een brug (rechts zie je het inlaatwerk voor de Driemanspolder; *kijkpunten F en G*).
4. Direct na de brug LA, je loopt nu langs het toevoerkanaal (Limietsloot) voor de waterberging in de Driemanspolder. Pad (Limietpad) blijven volgen, brug over (*links kijkpunt H*) en de weg oversteken RD en aan het eind RA. Je kunt het fietspad, Waterjufferpad, nemen of op de kade links van het fietspad gaan lopen. Blijf fietspad (of kade) volgen; dat gaat na tijdje LA. Blijf doorlopen tot brug aan je linkerhand (hier rechts *kijkpunt I*). Ga brug over en neem eerste pad RA (je volgt hier de donker blauwe markering op de paaltjes). Volg slingerend (breed) gravelpad. Gaat LA en daarna RA (voor deze laatste bocht zie je aan je linkerhand iets verderop een vogelkijkpunt). Klein stukje pad en dan LA lange pad met bomen uitlopen.
5. Aan het eind een brug en direct daarna RA, na een klein stukje LA, iets naar beneden. Uitlopen tot asfaltweg. Hier RD (over fietspad of de kade links van fietspad). Het pad maakt een boog naar links. Rechts zie je de camping (*kijkpunt J*). Direct na de camping RA weg in, Kanaaljufferpad, langs de ingang van de camping. Bij de ingang van de camping LA en aan eind RA en na een klein stukje LA fietspad omhoog naar het viaduct over de weg (en randstadrail).
6. Ga viaduct (Burgemeester Waaijbrug; *kijkpunt K*) over en houd aan eind van de brug links aan. Halverwege de bocht naar rechts neem je door het gras een route naar de weg beneden. Bij de weg loop je links naar de kruising van de weg met het fietspad. Neem hier het voetpad (tussen rechts ruiterspad en links fietspad) en loop RD (tussen de boomstammen door) en steek pad over (*kijkpunt L*). Bij Y-splitsing RA. Tweede afslag RA. Negeer afslagen en blijf (min of meer) RD lopen. Op een bepaald moment loop je langs water (aan je linkerhand). Blijf gravelpad volgen dat afbuigt naar rechts (van het water af). Eerste pad LA, bij Y-splitsing LA en bij volgende Y-splitsing opnieuw LA.
7. Kruising met fietspad RD (vanaf hier volg je het geel-rood gemarkeerde Groene Hart Pad tot aan het station). Bij Y-splitsing LA, blijf dit pad volgen, verderop langs water en ook even weg. In bos op Y-splitsing RA; links water. Blijf asfaltpad met veel bochten volgen. Kruising asfaltwegje RD en na 10 meter LA. Kruising RD; schelpenpad, verderop pad naar links negeren en volgend pad wel LA. Einde voor water RA. Blijf langs de singel lopen (negeer brug aan linkerhand). Bij het fietspad, fietspad oversteken en direct RA schelpenpad. Vóór stenen picknickbank LA (houtsnipperpad) in. Na 1 km einde LA; asfaltwegje en direct daarna RA klinkerpad in, aan eind RA tunnel onderdoor. Na tunnel RA. Halverwege ruime linkerbocht LA (houtsnipperpad). Bij Y splitsing LA. Na trap LA; asfaltwegje. Einde LA over fietspad. Aan eind bij de weg RA viaduct onderdoor; na het viaduct is rechts het station; het begin- en eindpunt van de wandeling.

Praktische informatie

OV

NS station Zoetermeer of Randstadrailhalte Driemanspolder, Zoetermeer

Horeca

Als je op het station eerst richting Rokkeveen aanhoudt, vind je aan het eind van de traverse beneden horeca. Onderweg, na zo'n 10 km, kun je bij camping De Drie Morgen versnaperingen kopen.

Parkeren

Parkeerplaats (gratis) rechts van station Driemanspolder, Bredewater 11, Zoetermeer

Honden

Kunnen niet mee (omdat delen van de route afgesloten zijn voor honden)

Achtergrondinformatie

A. Sweet Lake City

Ruim een halve eeuw geleden was Zoetermeer nog een bescheiden polderdorpje, aan de spoorlijn tussen Den Haag en Gouda: het 'boterdorp', met veel boerderijen, kaasproductie, en de - in 1896 opgerichte - zuivelfabriek Nutricia. In 1962 werd Zoetermeer - met toen amper 10.000 inwoners - aangewezen als groeikern ('satellietstad') van Den Haag - omdat er een enorme woningnood en bouwbehoefte was in naoorlogs Nederland. Sindsdien is Zoetermeer uitgegroeid tot de derde stad van Zuid-Holland. De huidige stad heeft 125.000 inwoners (die liefdevol spreken van: Sweet Lake City...) en een stedelijke infrastructuur, waaronder de RandstadRail naar Den Haag: een lightrailproject in de vorm van een sneltramlijn.

Die planmatige stedelijke ontwikkeling van het huidige Zoetermeer zou je kunnen typeren als 'typisch Nederlands': niet alleen woningcontingenten en infrastructuur, maar ook recreatieve en andere voorzieningen zijn al op de tekentafel mee-ontworpen. De meeste recreatieparken bij Zoetermeer horen er dus al van het begin af aan bij. De Nieuwe Driemanspolder, daarentegen, is een buitenbeentje: hij is nog maar 'net klaar'!

B. De wijk Buytenwegh de Leyens

De wijk Buytenwegh de Leyens ligt in het noordwestelijke deel van Zoetermeer. Al in 1647 kwam de naam Buytenwegh in het gebied voor, met als betekenis: gebied buiten de ontginning. De Leyens verwijst naar een 'leye', oftewel een stuk land.

De wijk kwam tot stand vanaf 1974, en bestaat voor 60 procent uit laagbouw en voor 30 procent uit 'gestapelde laagbouw': twee woningen boven elkaar, die dus samen vier woonlagen hebben. Hoogbouw komt er niet veel voor in de wijk; dat raakte in de jaren zeventig uit de architectonische mode. De wijk kenmerkt zich door kronkelende wegen, knusse pleintjes en woonerven, vanuit het idee dat de straat functioneert als 'ontmoetingsruimte' voor mensen. Later werden nieuwbouwwijken die op deze principes waren gebaseerd, wat onvriendelijk afgedaan met: 'Nieuwe Truttigheid'.

C. De woondekken van architect Jan Sterenberg

Een opvallend element in de wijk is het woondekkenplan van architect Jan Sterenberg (1923-2000), die ook veel nieuwbouwplannen heeft ontworpen in Emmen en Assen. Wat je hier ziet, is dat woningen bovenop parkeergarages zijn gebouwd aan doorlopende 'wandelstraatjes'. Het effect en de bedoeling was dat het openbare gebied en privéterreinen bijna ongemerkt in elkaar overgaan. Die 'zachte' scheiding tussen openbaar en privé bleek na verloop van tijd ook nadelen te hebben: niet steeds was duidelijk wie verantwoordelijk was voor onderhoud. En de parkeerstraten onder de woondekken bleken kwetsbaar voor hangjongeren, vandalisme en vervuiling. In latere renovaties van het complex is veel duidelijker afgebakend wat publiek en wat privaat is. Ook zijn de lange wandelstraten 'opgeknijpt'.

D. Soetermeerse Meer werd Meerpolder

Rond het jaar 1000 was dit hele gebied een veenmoeras tot aan de horizon. Dit 'Soetermeer' trekt in die tijd eerste bewoners aan, die leven van de visvangst. Zó is de eerste bewoning van het huidige Zoetermeer waarschijnlijk begonnen. Rond het jaar 1300 begint hier, en elders in Holland, de Grote Ontginning op gang te komen. Het veen wordt afgestoken en uitgebaggerd en in de omliggende steden als brandstof (turf) verkocht: 'het goud van Holland'! Als gevolg van de veenontginning ontstonden er grote waterpartijen - wie wel eens naar een oude Hollandse landkaart heeft gekeken, ziet dat het in die tijd één grote 'gatenkaas' was! Vanaf de zeventiende eeuw zijn hier eerst het Soetermeerse Meer (1616) en vervolgens tal van andere waterpartijen ingepolderd en verkaveld. Vanaf toen konden de agrarische gebieden Zoetermeer en Zegwaard ontstaan, die vanaf 1935 opgingen in de gemeente Zoetermeer.

E. SnowWorld: de Zoetermeerse skischans

Zoetermeer afficheert zich als: Leisure City. Hier zie je daar een prominente uiting van: een overdekte skischans in het Hollandse landschap! Je kan hier op drie verschillende pistes leren skiën of snowboarden, je skitechniek onderhouden, of gewoon 'Zoetermeers skiën': als je geen zin of geld voor de Alpen hebt? De in 1996 geopende overdekte skischans is een echte landmark van zo'n zeventig meter hoog: op deze wandeling en ook vanaf andere plekken kun je het opvallende gebouw van verre zien. SnowWorld ligt in recreatiegebied het Buytenpark - dat ooit is aangelegd bovenop de oorspronkelijke Zoetermeerse vuilstort.

F. De Nieuwe Driemanspolder (N3MP)

De Nieuwe Driemanspolder is van oorsprong een diepe, ooit ontveende, polder met een oppervlakte van 300 hectare. De N3MP is in de jaren 2017-2020 door de omliggende gemeenten - Zoetermeer en Leidschendam-Voorburg - en het waterschap (het Hoogheemraadschap van Rijnland) van agrarisch gebied omgevormd tot een groot natuur- en recreatiegebied. Daarbij heeft de polder ook de functie van waterberging bij calamiteiten ('piekberging') gekregen: bij extreme regenval - en door de klimaatverandering is de kans daarop tegenwoordig een stuk groter - moet het water uit achterliggende gebieden hier vanaf 2021 ingelaten kunnen worden. De oorspronkelijke polderwetering is daarvoor een flink stuk verbreed om zo'n grote watertoevoer mogelijk te maken: de Limietsloot.

G. Inlaatwerk

Om het water gecontroleerd naar de piekberging in de Nieuwe Driemanspolder te laten stromen zijn twee zogeheten inlaatwerken gebouwd. De eerste is bij Stompwijk in de ringsloot van de Meerpolder en de tweede is waar het water vanuit de ringsloot de Limietsloot in stroomt. Bij deze tweede inlaat sta je nu. Als het nodig is, worden de kleppen naar beneden gelaten en stroomt het water de Limietsloot in richting de waterberging.

H. Aquaduct en Limietsloot

De Limietsloot is het kanaal dat het water (in geval van calamiteiten) naar de waterberging brengt. Dit kanaal is nieuw en kruist de Voorweg. Langs die Voorweg - die loopt over de dijk van de polder hier - liep altijd al een sloot; die sloot is intact gebleven en loopt nu door een aquaduct over de Limietsloot. Water kruist hier dus water. Want de N3MP is een laaggelegen polder; zonder aquaduct hier zouden de poldersloten langs de Voorweg leeglopen in het waterbergingsgebied, en dat is natuurlijk niet de bedoeling van de nieuwe piekberging.

I. De molendriegang van Stompwijk

Ze staan vlakbij de snelweg A4, maar dat was in de zeventiende eeuw nog niet zo toen in Stompwijk (bij Leidschendam) zeven molens werden gebouwd om de omliggende polders droog te malen. De meest noordelijke driegang, bestaande uit drie achtkantige molens, is behouden gebleven en was tot 1951 volledig in bedrijf. Tegenwoordig dienen ze als reservebemaling voor de Nieuwe Driemanspolder. De molens worden permanent bewoond. Al wandelend kom je er niet direct langs, maar je hebt wel een mooie zichtlijn op de molens.

J. De Drie Morgen: de verhuisde camping

Camping De Drie Morgen is de enige camping van Zoetermeer en zat tot 2019 aan de Voorweg. De camping is meegegaan in de recreatieve ontwikkeling van de Nieuwe Driemanspolder. Hier aan de Leidschendamseweg in het recreatiegebied is een hele nieuwe camping opgezet, met negentig stapplaatsen voor caravans en tenten en een nieuw huis voor de campingeigenaren. In april 2020 is de camping opengegaan op de nieuwe locatie. Het oogt nu nog een beetje kaal, maar de aangeplante bomen en struiken zullen de komende jaren vast goed gaan groeien!

K. De burgemeester Waaijerbrug oftewel Rusty

Zoetermeer wilde een bijzondere verbinding voor fietsers en wandelaars maken tussen het bestaande Westerpark en Buytenpark en de Nieuwe Driemanspolder. De daartoe uitgeschreven prijsvraag werd gewonnen door architect Syb van Breda. December 2013 werd de opvallende - en dure! - brug geopend door oud-burgemeester (van 2004-2012) Jan Waaijer, waarnaar hij ook is vernoemd. De brug bestaat uit 38 stalen onderdelen (lampen) die roestig bruin zijn uitgevoerd. De bijnaam van de brug was dan ook al snel gemunt: Rusty.

L. Het Westerpark

Aan de westzijde van Zoetermeer ligt het Westerpark, 225 hectare groot. Het park is verdeeld in deelgebieden, elk met een eigen karakter. Zo is er een bosgebied, een bloemenweide, een plassengebied, een natuurtuin en sportvelden. Waar je het park ingaat zie je rechts voor je een ander onderdeel van het park: een golfbaan met 18 holes. Door het park lopen drie fiets- en wandelroutes en er is een trimbaan en een ruiterspad. Er is ook veel water in het park. Ook is er een bowlingbaan waar je ook nog een kano, bootje of waterfiets kan huren.

Deze wandeling maakt deel uit van een serie van dertien wandelingen in Rijnland; flinke rondwandelingen in het Zuid-Hollandse deel van het Groene Hart. Ze zijn ontwikkeld door wandelauteurs Cock Hazeu en Peter Kuiper. De wandelingen zijn in 2020 bij uitgeverij Gegarandeerd Onregelmatig uitgebracht in de wandelgids 'Wandelen in Rijnland'. In 2019 verscheen 'Wandelen in Delfland' en in 2021 verscheen 'Wandelen in Schieland en de Krimpenerwaard'. Alle drie gidsen zijn verkrijgbaar bij de boekhandel of te bestellen via www.gegarandeerdonregelmatig.nl